

SIVILOMBUDET

STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK

Postboks 700

9815 VADSØ

Att. statsforvalter Elisabeth Vik Aspaker

Vår referanse
2024/4690

Deres referanse

Vår saksbehandler
Sunniva Skoglunn

Dato
16.09.2024

Undersøkelse av eget tiltak - saksbehandlingstiden i reindriftsavdelingen hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark

På bakgrunn av informasjon mottatt gjennom egne klagesaker og undersøkelser, samt opplysninger i Sametingspresident Silje Karine Muotkas kronikk «Villet sendrektighet fra staten?» publisert 29. august 2024 i Ságat - Samisk avis AS¹ og andre saker i media, har Sivilombudet av eget tiltak besluttet å undersøke saksbehandlingstiden i reindriftsavdelingen hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark. Undersøkelsen gjelder særlig Statsforvalterens saksbehandlingstid ved behandlingen av søknader om reinmerke og saker om driftstilskudd. Vi viser til sivilombudsloven § 15.

I flere medieartikler har Statsforvalteren i Troms og Finnmark opplyst at reindriftsavdelingen har ca. 280 ubehandlede søknader om reinmerke, fordi Statsforvalteren har prioritert andre saker framfor merkesøknader. I NRK Sápmis nyhetssending (Ođđasat) 8. august 2024 fremkommer det at Nina Karita Eira søkte om reinmerke til sønnen sin i 2019, og at saken fortsatt ikke er ferdigbehandlet. Vi forstår det slik at Statsforvalteren har opplyst at forventet svartid i saken er våren 2025. I nyhetssendingen opplyste fungerende reindriftsdirektør Torhild Gjølme at reindriftsavdelingen har hatt utfordringer med ressursituasjonen, som har gjort det nødvendig å prioritere andre saker foran reinmerkesakene. Videre ble det vist til beitekrisen i år, som Statsforvalteren opplyser har opptatt hele avdelingens kapasitet.

Sivilombudet har tidligere behandlet tre klager fra en mor over lang saksbehandlingstid og manglende svar fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark ved behandlingen av reinmerkesøknader for hennes tre barn (ombudets saker 2022/4546, 2022/4547, 2022/4548). Ombudets saksbehandler fikk da opplyst i telefonsamtale 3. oktober 2022 med Statsforvalteren at det var opprettet et internt restanseprosjekt for å få ned saksbehandlingstiden i merkesakene.

Sivilombudet har også behandlet to klagesaker i år om lang saksbehandlingstid ved behandlingen av saker om driftstilskudd (ombudets saker 2024/1190 og 2024/2238). Ombudets sak 2024/1190 gjaldt Statsforvalterens manglende behandling av klager på seks vedtak 7. oktober 2021 om avkortning av tilskudd for medlemmene i en siida. Vedtakene ble påklaget 22. oktober 2021, og var fortsatt ikke sendt videre til Landbruksdirektoratet for klagebehandling. Landbruksdirektoratet opplyste i telefonsamtale 20. mars 2024 til ombudets saksbehandler at de på generelt grunnlag har purret på Statsforvalteren ved

¹ <https://www.sagat.no/villet-sendrektighet-fra-staten/19.46057>

behandlingen av saker om tilskudd, ettersom de er kjent med at Statsforvalteren for tiden har lang saksbehandlingstid.

Sivilombudet er også gjennom andre tidligere klagesaker kjent med at Statsforvalterens reindriftsavdeling over flere år har hatt store restanser og utfordringer med ressursituasjonen, blant annet under henvisning til pågående beitekriser. I sak 2022/5639 om ulovlighetsoppfølging av oppsatte gjerder, viste Statsforvalteren til store restanser og få ressurser til å følge opp arbeidskrevende saker. Ombudet behandlet tidligere i år en sak om lang saksbehandlingstid og manglende svar fra Statsforvalteren ved behandlingen av en søknad om omdisponering/bruksendring av gjeterhytte til fritidshytte (ombudets sak 2024/1583). I denne saken oppnådde ikke ombudets saksbehandler telefonisk kontakt med saksbehandler i reindriftsavdelingen, til tross for gjentatte forsøk over flere dager.

I lys av at det ikke virker som at situasjonen i reindriftsavdelingen har bedret seg på flere år, og til tross for interne restanseprosjekter, har Sivilombudet funnet grunn til å undersøke Statsforvalterens saksbehandlingstid i reindriftssaker nærmere.

Det følger av forvaltningsloven § 11 a første ledd at forvaltningsorganet «skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold». I spesialmerkadene til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 75 (1993–1994) står det at kriteriet «uten ugrunnet opphold» er utpreget skjønnsmessig, og at betydningen vil kunne variere fra sak til sak. Hva som i det enkelte tilfellet vil være en forsvarlig saksbehandlingstid, vil måtte variere med sakstypen og lovgivningen som gjelder denne, den konkrete sakens art og omfang og tilgjengelige ressurser. Etter forvaltningsloven § 11 a andre ledd skal forvaltningen gi foreløpig svar «[d]ersom det må ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares».

Vi ber om Statsforvalterens begrunnede svar på følgende spørsmål innen 14. oktober 2024:

1. Hvor mange uavsluttede saker om reinmerkesøknader har Statsforvalteren per i dag?
 - a) Hvor gammel er den eldste ubehandlede søknaden om reinmerke?
 - b) Hva er estimert saksbehandlingstid for behandlingen av de ubehandlede reinmerkesøknadene?
2. Hvor mange ubehandlede klager over avslag på søknad om reinmerke har Statsforvalteren?
 - a) Hva er estimert saksbehandlingstid for behandlingen av disse klagesakene?
3. Hvor mange uavsluttede saker om driftstilskudd har Statsforvalteren per i dag?
4. Hvor mange uavsluttede klagesaker om driftstilskudd har Statsforvalteren per i dag?
 - a) Hvor gammel er den eldste klagesaken om driftstilskudd?

5. Har andre saker i reindriftsavdelingen blitt forsinket på grunn av situasjonen hos Statsforvalteren? Hvis ja, hvilke saker?
6. Hvilke virkemidler eller avhjelpende tiltak har Statsforvalteren tatt i bruk for å redusere saksbehandlingstiden? Når vurderer Statsforvalteren at effekten av disse tiltakene vil inntre?

I enkelte av klagesakene ombudet har hatt til behandling, hadde klagerne ikke fått foreløpig svar fra Statsforvalteren på flere år. Det samme kommer frem i NRK Sápmis nyhetsoppdatering 10. august 2024² hvor Nina Karita Eira opplyser at hun ikke har hørt noe fra Statsforvalteren på ett år, til tross for at hun har sendt e-poster og har forsøkt å spørre Statsforvalteren.

7. Har Statsforvalterens reindriftsavdeling rutiner for å sende foreløpig svar for å holde søkere/klagere orientert om fremdriften i sakene?
8. Statsforvalteren opplyser i NRK Sápmis nyhetssending (Ođđasat) 8. august 2024 at beitekrisen i reindriften har opptatt hele avdelingens kapasitet i år. Vi forstår det slik at Statsforvalteren ved beitekriser behandler søknader om ekstraordinært tilskudd til beredskap i reindriften.
 - a) Hvor mange søknader om ekstraordinært tilskudd har Statsforvalteren mottatt og behandlet i henholdsvis 2023 og 2024?
 - b) Hvor mange klager på vedtak i saker om ekstraordinært tilskudd mottok Statsforvalteren i henholdsvis 2023 og 2024?
 - c) Hvilke andre oppgaver har Statsforvalteren i forbindelse med håndteringen av beitekriser i reindriften?
9. Har Statsforvalteren utarbeidet noen rutiner eller vurdert hvordan reindriftsavdelingen kan håndtere pågående beitekriser, samtidig som saksbehandlingen av andre saker i avdelingen ivaretas?

Vi ber om at eventuelle retningslinjer og prioriteringskriterier oversendes hit sammen med svaret.

Vedlagt er en oversettelse av dette brevet til nordsamisk.

For sivilombudet

Annette Dahl
avdelingssjef

Sunniva Skoglunn
førstekonsulent

² <https://www.nrk.no/sapmi/har-ventet-fem-ar-pa-reinmerke-1.16997599>

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Vedlegg

- 1 Undersøkelse av eget tiltak - saksbehandlingstiden i reindriftsavdelingen hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark - nordsamisk oversettelse